

Noordzeestrand van Terschelling nabij paal 5. Het totaal aantal meldingen van Terschelling en Vlieland samen bedraagt momenteel 14, opvallend genoeg allemaal mannetjes. In 2003 was ook de Gele luzemevlinder weer paraat. Deze soort trekt meestal vanuit het oosten ons land binnen, en jaarlijks in sterk wisselende aantallen. Voor Terschelling kon ik 4 waarnemingen noteren, ook weer alleen mannetjes.

Asteruil (*Cucullia asteris*)

De rupsen van de Asteruil leven op wilde Astersoorten. In Nederland worden de rupsen vrijwel uitsluitend op Zeeaster (*Aster tripolium*) gevonden. De soort is karakteristiek voor kwelders en schorren. Op 8 augustus trof Hein Strick een rups aan op Zeeaster nabij de Wierschuur bij Oosterend op Terschelling.

Perizoma bifaciata nieuw voor Friesland. Auke Hunneman

Als je vakantie houdt op Terschelling, verwacht je niet direct een nieuwe vlindersoort voor het eiland te ontdekken. Dankzij een intensief onderzoek naar het voorkomen van schubvleugeligen op het eiland, bestaat een goed beeld van het voorkomen en de verspreiding van de 'Skylger' vlinders. Uit dit onderzoek is gebleken dat Terschelling erg rijk aan vlinders is en tot de soortenrijkste gebieden van Nederland mag worden gerekend.

Perizoma bifaciata

Groot was dan ook onze verbazing toen we 21 juli jl. op de Boschplaat (AC: 159.5-605.2) een ons onbekende spanner (Geometridae) vingen. Hoewel we het beest in eerste instantie niet als zodanig herkenden, bleek bij thuiskomst dat het ging om *Perizoma bifaciata*. Populaire determinatiewerken (Skinner 1984 en Koch 1991) bleken slechte afbeeldingen van deze soort te bevatten. Betere afbeeldingen van zowel het imago als de rups zijn te vinden op het Internet. Volgens Vlindernet (www.vlindernet.nl) is de donkere ogentroostspanner moeilijk te onderscheiden van *Pterapherapteryx sexalata*, maar het door ons gevangen beest deed geenszins hieraan denken. *P. sexalata* lijkt ons inziens veel meer op een andere vertegenwoordiger van het genus *Perizoma*, namelijk *P. didymata*. Een foto op de site van UKMoths (www.ukmoths.force9.co.uk) gaf in combinatie met de biotoopomschrijving uiteindelijk de doorslag.

P. bifaciata blijkt sterk afhankelijk van het voorkomen van rode ogentroost (*Odontites verna*), op de vindplaats ruim voorhanden. Hoewel de soort in het Verenigd Koninkrijk ook op ogentroost (*Euphrasia*) is vastgesteld, blijken de rupsen zich voornamelijk te voeden met de rijpende zaden van *Odontites verna*. De vlinders vliegen in één generatie van midden juli tot begin september en komen op licht. Soms worden ook bloemen bezocht, bijvoorbeeld die van kruiskruid

(*Senecio*). De soort overwintert als rups en het is niet ongebruikelijk dat dit stadium meerdere jaren (soms wel vijf jaar!) duurt. Dat het hier een bijzondere waarneming betreft, blijkt wel uit het aantal uurhokken (slechts vier) waarvan de soort in Nederland wordt vermeld. Volgens Vlindernet komt de soort plaatselijk in het Oosten en Zuiden van ons land in kleine aantallen voor. Wellicht zijn tot op heden nog vliegplaatsen van deze soort onopgemerkt gebleven. De verborgen leefwijze maakt het namelijk moeilijk een goed beeld te krijgen van de (werkelijke) verspreiding van deze soort. Misschien loont het om in het najaar (oktober) op groeiplaatsen van rode ogentroost met een net door de vegetatie te slepen om zodoende rupsen vast te stellen. In ieder geval kan er weer een soort aan de soortenlijst van het 'kroondomein' Terschelling worden toegevoegd!

Een aantal vedermotten (*Pterophoridae*). Gerrit Tuinstra

Uit Nederland zijn zo'n 37 soorten vedermotten (*Pterophoridae*) bekend. Ongeveer een derde van dit aantal is slechts bekend van één of enkele vindplaatsen (De kleine vlinders, J.H. Kuchlein, 1993). In Friesland zijn tot nu toe 21 soorten vedermotten waargenomen (De kleine vlinders & Jaarverslagen Vlinderwerkgroep Friesland).

Vorig jaar en het afgelopen jaar heb ik verschillende soorten vedermotten gevangen. Een aantal soorten op licht en een aantal overdag. Omdat er in Friesland toch een aardig aantal soorten vedermotten kan worden aangetroffen en het een interessante groep is, zal ik hieronder een aantal soorten in het kort beschrijven.

***Pterophorus pentadactyla* (Linnaeus, 1758) en *Emmelina monodactyla* (Linnaeus, 1758)**

Twee algemene soorten vedermotten in Friesland zijn *P. pentadactyla* en *E. monodactyla*. Vooral *E. monodactyla* wordt geregeld op licht (ook vaak op verlichte ruiten e.d.) waargenomen. *P. pentadactyla* kan vooral overdag of in de schemering vliegend worden waargenomen. De voedselplant van *P. pentadactyla* is haagwinde (*Calystegia sepium*). Naast haagwinde wordt ook akkerwinde (*Convolvulus arvensis*) als voedselplant van *E. monodactyla* genoemd (De kleine vlinders, J.H. Kuchlein, 1993). Tijdens het zoeken naar rupsen van de windepijlstaart (*Agrius convolvuli*), op voornamelijk haagwinde, vond ik regelmatig ook de kenmerkende rupsen van één van de hier genoemde soorten. *P. pentadactyla* is vrij groot en geheel wit. *E. monodactyla* is wat kleiner en vrij egaal bruin of grijsbruin van kleur.

***Platyptilia pallidactyla* (Haworth, 1811)**

Een andere soort vedermot die regelmatig wordt waargenomen is *P. pallidactyla*. Vooral overdag, op plaatsen waar veel duizendblad (*Achillea millefolium*) groeit, kan de soort worden gezien. Ook wilde bertram (*Achillea ptarmica*) wordt als voedselplant genoemd. Deze soort werd o.a. waargenomen tijdens de excursie van Flinterwille Vlinderwerkgroep Friesland oktober 2003